

Abril.

Redacció i Administració:

R. Catalunya, 38, 1.

— Telèfon 17135 —

Preu: 50 cèntims

SUBSCRIPCIÓ:

6 pessetes trimestre

SETMANARI NACIONALISTA D'ESQUERRA

ANY I - NÚM. 6

SURT ELS DISSABTES

BARCELONA, 1 OCTUBRE 1938

EDITORIAL

Quan aparegui al carrer aquesta Editorial, el Parlament Català, òrgan sobirà de la nació, obrirà les seves portes. Del que havem pogut llegir en la premsa d'aquests darrers dies, sembla que s'anirà a l'elecció de nou President del Parlament. Es aquesta una feina, que nosaltres deplorem; no per a sortir en defensa o en atac de determinades persones, però, si per la lamentabilitat que representa l'elecció de nou President, per causes tan alienes a la vida parlamentària i política, dels actuals moments. Malgrat tot, si la realitat s'ha produït de tal manera, que l'encert es posi per damunt de tot partidisme, en buscar la millor figura política catalana, per a tan alta magistratura de la nostra pàtria.

Un altre aspecte que nosaltres ens hauria plagut, és que el Govern de la Generalitat que es presentés davant de les Corts sobiranes, fos el vertader Govern que el poble català reclama i espera. Tanmateix els nostres parlamentaris, en especial els de la majoria, podrien sense necessitat de respondre a possibles indicacions, atorgar una confiança il·limitada a aquell nou Govern que forçosament hauria d'ésser el de la victòria.

Govern de Catalunya, amb una fase netament republicana i catalanista, amb la col·laboració de tots els sectors que formen l'actual Front Popular Català, prèvia acceptació per part d'aquests d'un programa mínim a base d'una revisió acurada de tota la legislació del 19 de juliol ençà, i promulgació de nova, encaminada tota a portar la nostra Catalunya a una reconstrucció econòmica i social, que tot mantenint les lleis bàsiques de l'obrerisme igualment defensis tots els altres sectors que constitueixen l'actual Front Popular.

Si aquesta avinentesa es deixa perdre, els Partits que tenen representació al Parlament, seran els responsables d'aquesta manca de visió política, i en especial, l'Esquerra Republicana de Catalunya, que com a majoritari, té l'obligació de no defraudar les ànsies polítiques dels seus electors.

A remarcar igualment l'actual reunió de les Corts de la República. També afecta en gran manera a les representacions dels diputats d'aquest Parlament, afectes a la disciplina d'Esquerra Republicana de Catalunya. Ens donem perfecte compte de la difícil posició de l'esmentada minoria així com la del País Basc. Cal, almenys, que els parlamentaris catalanistes responguin a un criteri igual de Partit, tant en el que afecta al Parlament de la República com al de Catalunya. Quan s'adopten posicions en determinats aspectes de la política de la República, cal que siguin mantingudes en quant tinguin un similar a casa nostra. Altrament, aquella actitud, restaria sense eficàcia i passaria als arxius de l'oblit.

Femina

ROMERIA TRÀGICA

...Segueix el viure el seu ritme quasi normal. La ciutat, sota el sol enllanguyat de mitjans de setembre, és clara, riallera, com volent oblidar les ferides sagnants que té per tot el cos — la seva perifèria urbana.

Els ciutadans transiten confiats, inconscients a la mort que s'apropa; els cotxes passen rabents, superbs. I tot d'una, aquest unison de la vida, aquest ritme seguit i constant, és interromput per un so estrident, agut, esborronador,

que arriba fins al fons del cor i el fa glatir amb força.

Les sirenes d'alarma, aquestes sirenes que abans eren el senyal de la vida i del treball quan cridaven als obrers a aplegar-se sota les grans naus de les fàbriques i tallers, s'han convertit ara, per la mala voluntat dels invasors estrangers, en el senyal que ens avisa per a resguardar-nos dels atacs dels esbirros d'aquests estrangers.

Els ciutadans corren; les dones xis-

clen, els infants ploren — els homes apreten amb força els punys —; i el roncar inconfusible dels avions de la mort, omple d'ombres sinistres el blau espai.

I plouen bombes, vomiten metralla; i seguen vides, erunen edificis.

La ciutat, espaordida, escolta el clam d'horror, angoixós, que s'aixeca dels llocs sinistrats.

I comença la trista romeria — romeria tràgica — del trasllat de morts i de ferits.

Quantes dolors, quantes llàgrimes porten en el seu si aquestes ambulàncies que passen tiutinejant dolorosament la seva campaneta!

Cada un d'aquests éssers — morts o ferits — tenen una llar, una família, uns afectes; cada un d'aquests éssers ha emplenat de joia una llar en néixer i han portat amb ells aquestes alegries i petites sofrances del viure quotidià. Cada un d'aquests éssers ha crescut i ha estat un home i una dona que, al seu torn, han bastit ells la seva, de llar. I han passat per les mateixes fases que feren passar ells en venir al món. I creuen afectes i amors, amistats, parentius; treballaren per un demà més just i noble — màxima aspiració de tots els pobles i de tots els homes.

Però, afectes, somnis, projectes, tot s'ha esfondrat entre les runes del temple familiar — la llar —, sota els efectes mortífers i destructors de la mala llavor que, per a sembrar les seves descabellades idees, llança — a l'estil de sembrar — l'aviació enemiga.

Com deuen reaccionar aquests aviadors quan s'assabenten de les víctimes que han fet a la nostra reraguarda? Per nosaltres que aquests homes no en són d'homes, no ho són éssers humans: talment els diríeu monstres, feres àvids de sang innocent i indefensa. Tot fa preveure que la condició humana degenera vers la fera, si es pren per model a aquests assassins a sou.

Aquests homes, aquests aviadors del crim, també deuen tenir la seva de llar, i, per tant, els seus afectes i estimes; com pot ésser, doncs, que no pensin amb tot això quan sobrevolen les nostres ciutats? És possible que quan s'enteren que han assassinat tantes dones i tants d'infants, no recordin la seva mare i el seu germanet o fill o a ells mateixos de quan eren infants, a través dels records de la mare? Pot ésser que tinguin el pols serè quan toquen el ressort que sigui — no ho sabem ni volem saber-ho — que envia la pluja de bombes?

Amb tot, per més que facin, seran els vençuts! La raó, la veritat, encara que costi, sempre s'imposa; i la raó i la veritat triomfaran una vegada més en aquesta lluita horrorosa a la qual ens han arrossegat les nacions feixistes i les que sense dir-s'ho obertament, fan el joc a les que ho són. Ah, però, maledicades d'aquestes! En el seu mateix pecat — pecat d'assassinat: de permetre aquesta guerra sense quarter que ens fan — trobaran la penitència.

Per contra, nosaltres, amb la fe amb la victòria que forçosament ens serà fidel, trobarem el premi a les nostres sofrances.

La fe, aquesta paraula màgica que els nostres combatents porten gravada al fons del seu cor! Fe amb la República, fe amb el gran premi que els nerviendrà — a ells més que a ningú — del gran esforç d'ara.

La fe, amb que lluiten, amb que no sen una i deti vegades a exposició la

FINESTRELLA

Shakespeare
al Teatre Català de la Comèdia

Al Teatre Català de la Comèdia s'està representant « La feréstega domada »: Shakespeare, traduït per Ferran i Mayoral. Ben traduïda, ben posada, ben vestida i ben interpretada, l'obra està obtenint un èxit esclatant. I heus aquí, com una obra escrita fa més de tres-cents anys, en el nostre temps, no ha perdut cap de les qualitats que la feren cèlebre i es conserva intacta d'enginy i de frescor. ¿Procediments teatrals emprats pel seu autor? Necessitat interior d'escriure l'obra. Necessitat espiritual, honesta, de donar als altres allò que abans va captar-lo a ell. Art per l'art, encara que, a vegades, s'esdevingui art menor.

Una qualitat primordial s'exigeix l'artista de veritat: la sinceritat. Amb aquesta condició per endavant, l'obra que en resultat podrà o no ésser genial, però sempre esdevindrà honesta.

Magnífic espill aquest de « La feréstega domada » per als autors de Catalunya. Amb un tema ben petit, fixeu-vos quina gràcia en desenvolupar-lo.

Ai, si no fos la taquilla, quantes no en veuríem d'obres honestes, encara que no arribessin, ni de bon tros, a la genialitat!

J. GIMENO-NAVARRO

seva vida — preciosa vida —: així sí que val la pena de lluitar! — oh, dins la cruesa de la lluita, és clar, i a contrador nostre, també —. Per contra, quin mòbil, quin entusiasme, quina fe poden tenir i guiar-los, els soldats de la facció? Cap: ells no defensen la seva Pàtria de cap invasió; ells guerregen en la seva Pàtria per vèncer-la a si mateixa — que és vèncer-se a ells mateixos — i lliurar-la a l'amo que l'illús que s'ha erigit en Cap d'ells, ha compromès lliurar-li.

Davant d'això, davant del pacte de lesa Pàtria que ha comès el miserable que es fa dir cabdill i « generalísimo », els nostres soldats, els de les trinxeres, s'han inventat una graciosíssima i justa comparació.

La carta ens ha arribat fa poc de les mateixes trinxeres de la ja famosa Serra de Pandols. El que ens l'escriu — un estimat amic — posa en ella tota l'ànima al descobert. «...donant contínuament el pit per superar-nos a nosaltres mateixos; i aguantem les envestides que ells amb tota mena d'armes mortíferes ens fan; però aguantarem, amiga, aguantarem i resistirem fins que calgui!»

Aguantarem fins que calgui! Magnífica paraula! Quina joia, quin orgull, les dones que tenim la sort de que un ésser volgut per nosaltres s'hagi convertit en tità de la gran lluita que sostenim!

«Davant de la seva superioritat, que ja va acabant-se — continua —, amb armandament, troben la nostra superioritat, que cada dia es referma, amb valor,

amb heroïsmes. No és estrany; nosaltres defensem el nostre, el que ens volen prendre, i ells lluiten per compte dels seus amos, que no és igual. ¿No saps per què corre més la llebre que el gos quan l'empaita, essent la llebre més petita i el gos més gros? Doncs, mira: la llebre quan corre i fuig del gos es defensa a ella mateixa, mentre que el gos defensa a l'amo, car si agafa la llebre no és pas per ell, sinó que l'ha de lliurar a l'amo; igual és, doncs, la nostra lluita.»

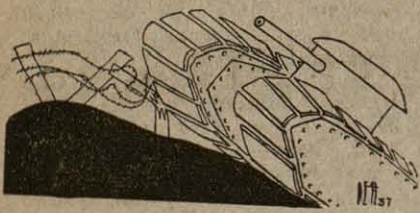
Senzilla i vertadera imatge! ¿Com poden lluitar posant en la lluita el cor i l'ànima i la vida tota, aquests pobres italians i alemanys i moros que saben que el seu preu consistirà en retornar-los als seus llocs d'origen o bé portar-los al Pireneu per a atacar a França? Sí, lluiten, però, com el gos que empaita la llebre: sota l'amenaça del càstig de l'amo; sota l'amenaça de les pistoles dels «pinxos» del «caudillo», del botxí de la seva mateixa Pàtria, aquesta Pàtria que diu vol salvar dels «rojos» i que ell no ha vacil·lat en vendre als dos primers assassins de la humanitat.

Resistirem, resistirem, diu la carta vinguda del front; i resistir vol dir victòria. «El triomf serà del que resisteixi l'últim quart d'hora», digué un mariscal francès; i aquest últim quart d'hora els nostres combatents el volen resistir ells, i el resistiran!

Cert, el resistiran, perquè saben que sols així venjaran les incursions que l'aviació estrangera realitza damunt de les seves viles i ciutats; sols així acabaran aquestes salvatjades premeditades i pensades; sols així acabaran aquestes tràgiques romeries de dolor i de llàgrimes que a cada raid feixista segueixen els carrers de les ciutats, camí dels hospitals i cementiris.

Pels nostres combatents, pels nostres alliberadors, pels nostres sants Jordi, la nostra reconeixença més sincera i duradora.

ANTONIA ABELLÓ



L'únic argument dels pobles petits davant la defecció dels grans

DE LA RERAGUARDA AL FRONT

LLETRES AL MEU GERMÀ

III

Estimat Pere:

La distància que ens separa, l'accidentat del terreny on tot em fa suposar que et trobes i les dificultats en el transport, són potser la causa que les nostres cartes arribin a destinació amb força retard. Tinc a les mans la teva lletra del dia 17, tot just arribada i en ella em demanes noves d'un dels darrers bombardeigs de Barcelona que, com un vague rumor, ha arribat a tu. De les teves ratlles es transluïx com en el front es pateix sovint, pensant en la ciutat i en les persones estimades que són a la llar i que per trobar-se aquesta ben allunyada del front, sembla que no hauria de córrer el perill que moltes vegades és superior al de vosaltres.

Malauradament, en aquest cas la lògica no és la realitat i quants innocents no reposen per a sempre, víctimes dels criminals bombardeigs de les poblacions civils! El rumor per tu copsat, és cert; en un mercat força concorregut i en un dels moments de màxima aflluència, a les onze del matí, caigué la metralla homicida d'una alçaria inverosímil i les víctimes foren nombroses. La setmana següent, la que avui fineix, un altre fort bombardeig sembla el dol en moltes famílies d'una populosa barriada obrera, i tant de l'un com de l'altre, a casa n'havem sortit indemnes. Comprend, m'imagino, la teva esgarripança en assabentar-te que la Capital de Catalunya ha estat sobrevolada per les ales negres del feixisme, car difícil-

ment oblidaràs mai que en el curt termini de dos mesos i per dues vegades, la teva llar, la llar del teu fill, fou considerablement mutilada i si bé tingueres la sort d'eixir-ne sense irreparables conseqüències, l'ensurt sofert per tots els que s'han trobat en aquests casos, és inoblidable i fa que la seva comprensió abasti més fàcilment la tragèdia de les víctimes de cada vegada. I tot això, per què? Tots sabem que si bé rara vegada poden haver anat els explosius a objectius susceptibles d'ésser considerats com a militars, d'altres, la immensa majoria, l'objectiu que cerquen des de quatre mil o cinc mil metres d'alçària, és el d'aconseguir la desmoralització de la població civil, i si en sabessin de bona font els resultats! La indignació creixent i el crit de venjança que neix espontani en el pit de la mare, dels fills, i dels pares, moltes vegades ciutadans pacífics, i fins i tot — per què no dir-ho? —, fins llavors possiblement indiferents a la lluita.

La República ha clamat ben sovint, perquè aquests crims inqualificables s'acabin. Acut a les potències poderoses, a la Societat de Nacions i els seus raonats informes no han trobat altre ressò que el de seguir donant bel·ligerància a aquests dos Estats que han portat llurs exèrcits i la seva aviació a la Península per a extingir-la si això fos cosa al seu abast; le claudicacions constants dels Estats dits democràtics — fixa't que mai com ara cal no con-

Literàries

CAMINS DE DOLOR...

(Poemes de la nostra guerra)

II

AL MEU FILL COMBATENT...

Avui t'he vist entre somnis,
com en dies llunyans d'enyorada infantesa,
entre núvols rosats de ta carn nacarada i de perla
fill meu!...

Avui t'he vist entre somnis!
I aquells núvols rosats s'han cobert de negrors
de tempesta...

I t'he vist a cavall de quimeres, entre flames de foc
de banderes amarades de Pàtria...

Les mes pures recances d'amor m'invadien,
com l'alba invadeix la natura omplint-la de cànctics
i notes subtils...

Fantasies sonores de rou dels matins!...

Avui t'he vist entre somnis!

I els estels m'ha semblat que em parlaven de tu.

Rosari de notes ardents, degotalls de sofrències!...

El meu cor s'extremí, flagel·lat pel turment
de saber-te colpit per la negra dissort de la absència
fill meu!...

Avui t'he vist entre somnis!

Decidit avançaves enmig del combat,
nimbat per la llum de la Fe i l'Esperança...

I en els camps esventrats pels obusos traidors,
la terra nodrida amb la sang de tants màrtirs
panteig de dolor, reclamant anhelant la venjança...

I pels solcs flamejants de la terra esberlada,
arestes d'acer,
i muralles de pits com el teu, d'altres fills de la Pàtria,
amarats de grandesa sublim,
li responen ¡PRESENT!...

R. MASSIP I TARRAGÓ

fondre l'Estat amb la Nació — han portat al món al cantell de l'abisme que seria la guerra d'Europa; Catalunya i Espanya carregades de raó han demostrat com cal defensar la dignitat escarnida per aquells als quals van a trobar encara, a casa seva i amb actituds de rebaixament, els qui devien imporsar-se amb la seva força, si arribava el cas, als deliris de megalomania, de bogeria dels governants d'aquests dos Estats que sense haver-nos declarat la guerra, ens la fan d'ençà de més de dos anys. Ah!, però el redreçament dels països tots, s'imposarà al del seus propis governs i la fi que s'albira d'aquest matx és ben esperançador; quan els pobles impelleixen als qui més o menys autènticament els representen a l'actitud enèrgica que avui sembla existeix en els Governos de Txecoslovàquia, de França, d'Anglaterra, de Nord-Amèrica, l'esdevenidor que endevinen en definitiva és per a sentir-nos optimistes. Recordem sempre el proverbi de què les causes justes triomfen sempre; el que cal moltes vegades és saber aguantar, saber esperar.

La nostra lluita, cruenta, mantinguda per soldats del teu tremp, forçosament ha d'acabar com desitgem els que ens trobem en guerra que han provocat els altres; amb una pau duradora i estable pels principis amb què es fonamenten i per aconseguir aquesta pau, lluitarem ara i sempre tots plegats.

La setmana que anem a començar, és possible que per a tots sigui pròdiga en esdeveniments; esperem, doncs, el teu transcurs i poder així comentar-los en la meua propera lletra; mestrestant amb l'afecte de sempre, t'abraça el teu germà,

RAMON

25 de setembre del 1938.

Assaig

LA MORT

Per EMILI BAUDIN

(Continuació)

D'aquests estudis, d'aquestes meditacions, d'aquestes recerques en resulta, sí, que existeix l'ànima o l'esperit i que la ment és, senzillament, la que el posa en comunicació amb el cervell valent-se de les neurones.

Aquesta explicació, basada en les teories teosòfiques, és força satisfactòria, però no ens diu encara què és l'ànima o l'esperit, ni tampoc no ens diu què és la mort, i precisament ens cal una explicació científica que cap de les doctrines no ens han donat fins ara.

Què és, doncs, l'ànima? ¿Què és l'esperit que ho emplena tot? Què és la mort?

Per a trobar una explicació satisfactòria ens hem d'apartar de les creences religioses i de les doctrines teosòfiques si bé reconeixem que totes elles són força apreciables i necessàries per a la convivència humana i molt especialment les doctrines teosòfiques que es pot dir que són una selecció de les millors doctrines i la ciència ens donarà, possiblement, una idea ben definida.

Sabem que la física ens ensenya les lleis naturals i els fenòmens a què estan sotmesos els cossos, però aquestes lleis no les coneixem pas totes. Manta teoria que semblava llei ha estat motiu de polèmiques i després ha pogut ésser acceptada o rebutjada, però cada dia s'obren nous horitzons per als investigadors.

Hi hagué un temps que els fenòmens que no eren explicables se'ls atribuïa a l'electricitat. Després, moltes coses eren atribuïdes a les propietats de l'èter; ara es fan investigacions respecte als raigs còsmics i així successivament.

En veritat, els coneixements respecte les fonts d'energia són força limitats. Són conegudes les propietats (si bé no totes) de l'èter dels raigs còsmics, dels raigs ultravioleta, dels raigs infraroigs; solament se'n coneixen teories, però no es sap gairebé res referent a les fonts d'energia que motiven la suggestió, el magnetisme, la telepatia, la previsió dels esdeveniments futurs, la por ni la valentia, ni tampoc el per què aquests fenòmens psíquics es contagien gairebé sempre ni per què hi ha qui en un moment donat pot reaccionar i fer reaccionar els altres. Tampoc no es sap gairebé res del que són les forces espirituals, no es sap en què consisteixen; ni tampoc no es sap res de la força d'atracció dels sexes, ni dels odís racials ni subconscients, ni de l'amor dels pares als fills ni d'aquests als pares, ni de l'amor als objectes estimats, cosa semblant, però no iguala al fetixisme.

La Ciència, aquest atribut que la Suprema Saviesa ha concedit als humans, té encara molts i molts misteris per a descobrir. Quan més grans són els horitzons oberts a les investigacions humanes, més grans són els interrogants que es presenten a la nostra ment. Sempre se'ns presenten noves sospreses, i l'home, el Rei de la Creació, reconeix que la seva intel·ligència és privilegiada i tots els coneixements adquirits en totes les èpoques, no són més que una petita guspira, una part infinitesimal del què és la suprema Saviesa, la bonesa, la potència i la grandesa del Creador dels milers de milions d'universos que amb les seves miriades de milions de sistemes planetaris rutilen per l'espai.

I si hom comença a meditar sobre la grandesa incommensurable i inacabable de l'Infinit, sobre l'eternitat, ja mai començada ni acabada, de la qual el temps no pot ni donar-nos una idea, perquè l'eternitat, així com l'infinit, no estan ja a l'abast de la intel·ligència dels humans; hom veu la seva pròpia insignificança i es reconeix que l'orgull, la vanitat i fins i tot el talent, la saviesa i la glòria no són més que ridícules i misèries davant dels misteris de la Creació, obra del Gran Arquitecte que és el Tot.

(Segueix a la pàg. 4)

Els nostres reportatges

HOMES DE DEMÀ

Hem tingut ocasió de conèixer un noi de Santander. És prim, bru, més aviat baix pels seus catorze anys, de rostre intel·ligent, fill d'obrers. Quan l'evacuació de la ciutat davant la imminent entrada de les tropes italianes, previ el consentiment patern, sortí amb una família veïna, camí de França.

Ara ha vingut a Barcelona per tal de recollir unes germanetes que hom li ha dit es troben acollides—con tantes d'altres—a la nostra ciutat. En fer averiguacions que li permetessin reeixir en la finalitat de la seva vinguda, recull indicis de què les nenes es troben a Solsona, i decidit, vol emprendre de nou el camí. Però hom li priva recomençar de nou la via de penalitats, sense empar ni seguretat d'èxit. Les Autoritats Municipals tenen cura de vetllar pel nostre homenet, ingressant-lo en un dels establiments dedicats als orfes de la guerra, tot encarregant-se d'averiguar pel seu compte, el que hi ha de cert en l'afer de les germanetes.

—Ets valent—li diem—, atrevint-te a portar a cap, sol i sense mitjans, un tan llarg viatge.

—Es del tot precís per mi retrobar les meves germanes—diu—. Tots els altres han quedat a l'altra banda.

I ens explica com abans hem referit, la seva sortida de Santander vers el país veí.

—Què en saps, doncs, dels altres?

—El pare i les altres noies deuen éssers presoners, perquè no han respost a les diverses cartes que vaig adreçar-los-hi des de França. Aquella gent, les cartes destinades als presoners, les estripen... En quant als meus germans, tinc la seguretat de què no viuen.

Ho diu sense una llàgrima, amb retinguda emoció, amb la mirada d'un home prematur que reviu escenes passades que ni suggereixen d'altres. Els éssers estimats, els que haurien de vetllar per ell no poden fer-ho. Veu els uns sofrint les infinites tortures de les presons feixistes; els altres han mort; no

li consta com ni a on, però no en té el més petit dubte. Eren obrers, i per damunt de tot, soldats de la llibertat, dues condicions que no perdonen els traïdors.

El que més impressió ens féu, de la seva actitud, fou la sobrietat d'expressió, de parla i de gest. Sobrietat que no enclou recel ni falta de sentiment, ans bé, en contestar ràpidament i concisa al què hom li pregunta, dona la impressió de què sap molt bé el que diu i el que sent. Admiració pels seus, i més que odi, menyspreu pels enemics, convertits en botxins dels seus pares i germans.

Sense dir-ho es desprèn d'ell la seva increbantable decisió de seguir les petjades i l'exemple dels desapareguts, i més que venjar-los, acabar i coronar l'ideal que ells perseguiren i defensaren.

En coneixem molts d'altres com aquest noi i són a milers els que a les dues Espanyes viuen i nodreixen semblants sentiments. Són els homes del demà, els que després de nosaltres han de culminar l'obra tot just iniciada. Els qui sense esperit de venjança, però sense oblidar, dirigiran i vetllaran la reconstrucció de la Pàtria. Els qui de la dolor dels seus primers anys, veuran el fruit madur i podran parlar als seus fills dels fets actuals, dels grans sacrificis i dels grans gestes dels seus avis, que la perspectiva del temps farà aparèixer netes dels errors, perdonables ja avui, en gràcia a les circumstàncies, insignificants demà davant la grandesa de l'obra portada a cap, que no representarà res menys que la restauració i renovació de tots els pobles ibèrics, sota el signe del progrés, de la llibertat i de la comprensió mútues. Són els futurs artesans amb què compten els nostres governants d'avui, els homes de visió ampla, expressada magistralment en parlaments que viuen i viuran sempre més en la nostra memòria

GENIS GORASTELL

LA MORT

(Ve de la segona plana)

II

LLEIS FÍSQUES VULGARMENT CONSIDERADES FORCES ANÍMIQUES

I tornant al pla de les coses humanes, de la vida quotidiana i de les meditacions que ens concedeixen com a do diví el de l'abstracció, pel qual l'home quant més humil i més insignificant es reconeix més s'enlaira, com digué el Mestre de Natzaret, veurem que si portem els nostres límits coneixements científics a l'ajut de les nostres meditacions, veurem que es fa llum a la nostra ment, que les tenebres van esvaint-se més i més i que arribem a entreveure i fins i tot a veure de fàcil claríssima quelcom que fins ara ens semblava vedat...

I hem arribat a la conclusió que l'ànima existeix. Que hi ha en nosaltres quelcom d'immaterial, subtilíssim i que sembla burlar-se de les nostres investigacions, però no és així, perquè els fenòmens psíquics i fins i tot els psicològics, degut precisament a obeir a causes anímiques són fora del camp de les recerques que hom fa prenent per base la matèria.

Sabem que hi ha una força secreta la potència de la qual no es pot mesurar, que obeeix lleis naturals i que igual que l'electricitat es manifesta principalment per l'atracció i la repulsió. Hom sent atracció per a tot el bell, per a tot el bo, per a tot ço que afalaga els nostres sentits i els nostres sentiments i hom sent repulsió per a tot ço que reconeixem

inharmònic, tant si ho és en la forma com si ho és en el sentit.

Aquest sentiment, aquesta força secreta, la tenim tots amb un desenvolupament més o menys avançat. D'algunes persones en diem que tenen sensibilitat; d'altres en diem que no tenen sentiments; d'altres en diem que tenen un esperit refinadíssim; els teòsofs en diuen un esperit avançat o evolucionat; d'un altre en diran un esperit endarrerit, i tots sabem força bé què vol dir força espiritual.

Sabem tots força bé que la simpatia, la repulsió, la memòria, la voluntat, etc., no són producte del cervell com pretenen alguns, sinó que pel cervell es manifesten. Sabem que l'organisme humà és una màquina ultra sensible que recull amb més o menys intensitat tota mena d'impressions i que hi ha alguns éssers que tenen el do de transmetre-les amb més o menys intensitat que els altres, i no ens referim precisament a animals com el gimnot, el torpede, la serp, etc., sinó que ens referim precisament a l'home.

Sabem per experiència pròpia que manta vegada, quan hom pensa en una persona determinada i baldament sigui a grans distàncies, l'altre, també, aquell mateix instant pensa en ella. Aquest fenomen psíquic, aquesta transmissió del pensament, la ciència el coneix amb el nom de telepatia.

A què és degut aquest fenomen? A què és deguda aquesta transmissió del pensament? No és ni pot ésser deguda a altra cosa que a l'energia que cadascú de nosaltres porta en si i que en abstracte, en oblidar-se de si mateix,

aquesta energia, aquest fluid va, a través de l'espai, vers la persona a la qual va dirigit el nostre pensament, i aquella persona, per un fenomen psíquic semblant recull aquell fluid en les seves neurones que impressionen el seu cervell, i pensa també en aquell mateix instant, en la persona que li adreça aquella mena de missatge talment com si l'un fos una ràdio-emissora i l'altre una ràdio-receptora.

Quantes vegades també no hem vist que en una conversa dues persones s'interrompen ensems per a dir una mateixa paraula?... És la compenetració, diem, però no és res més el fenomen exposat. Sabem també que en reunions, assemblees, en festes religioses o cíviques de gran solemnitat, moltes persones que hi assisteixen, tot i essent indiferents a l'espectacle, acaben per entusiasmar-se i es troben, sense adonar-se'n, que el seu cor bateja a l'unió de la multitud i que es deixen portar per l'entusiasme desbordant dels allà presents.

I arribarem a la conclusió que així com els éssers tenen una ànima individual, també hi ha una ànima col·lectiva que ho arrabassa tot i contra la qual no s'hi pot res; una ànima, sí, que dona lloc a les revoltes, a les revolucions i a l'alliberament dels pobles perquè aquesta força espiritual, aquesta força psíquica que portem dins del nostre si,

que es desborda, que travessa parets i mars, i muntanyes i que munta vers l'infinit, aquesta força que ens encamina al bé, que ens impulsa a fer justícia, a lluitar per totes les causes nobles baldament sigui, a vegades, amb greu perill o en perjudici nostre, això és l'ànima, a despit del que puguin dir els materialistes. I l'ànima no són els defectes ni els vicis, ni l'ambició, ni el desig de plaers ni el de satisfer la vanitat, no; l'ànima, com hem dit, és quelcom de subtil, un fluid subtilíssim, però pur, puríssim, que no es deixa corrompre per la matèria, que voldria sempre escapar-se del nostre cos per anar vers les regions pures de l'ideal i que si és amb nosaltres, junt amb la matèria impura, és tan sols per a servir-nos de guia, de jutge dels nostres actes, perquè esdevinguin millors, perquè quan arribi la nostra hora, l'hora tan temuda, la nostra ànima, lliure ja dels lligams que l'uneixen a la nostra vestidura carnal, pugui volar cap a regions de benaurança on no hi hagi ni malalties ni necessitats, ni privacions, ni sofriments, ni lluites fratricides, on tot sigui amor, pau i goig infinit, on, com un oasi en el desert, els fugitius d'aquesta vall de llàgrimes puguin trobar el repòs i la tranquil·litat que tenen ben merecuts després de tant d'esforç per a superar-se i per a elevar els altres.

(Seguirà)

CARNET INTERNACIONAL

Són els moments actuals molt poc propicis per a comentaris, àdhuc, pels que surten en la premsa diària, ja que amb diferència d'hores canvia el panorama i es succeeixen les notícies i comentaris contradictoris que fan aparèixer com a imminent una situació sense altra sortida que la violència, després de fer preveure minuts abans un marge a les solucions de transacció i concòrdia.

La situació a la llum de les últimes notícies i el discurs de Hitler al Palau dels Esports, publicat en les edicions d'última hora dels diaris del matí, ens fa l'efecte d'un compàs d'espera durant el qual els jugadors, acaben de comprovar les seves cartes i observen a l'adversari, disposats a emprendre la jugada definitiva, d'acord amb les seves possibilitats.

Hitler, no voldria en cap de les maneres arribar a una lluita en la que porta la probabilitat de perdre i arrossegat a la seva nació a la ruïna definitiva. Es juga, però, el seu prestigi personal en la contesa i ell no ignora que quan un home s'erigeix o és erigit en idol nacional, en conductor indiscutible de un poble, no li resulta mai permès recular davant d'altre. En tot cas ha de adoptar noves posicions, com de iniciativa pròpia i les més extravagants giragoneses en la seva trajectòria, han d'aparèixer com inspiracions genials de super-home.

Heus aquí les màximes dificultats del moment per al dictador. Per altra part, aquest compta amb la seguretat de què la guerra vol ésser evitada de totes passades pels governs democràtics i els pobles en general. Compta també amb l'indiscutible desig de Chamberlain i els interessos per ell representats, de guardar les espatlles i no comprometre el prestigi dels autors de les dictadures, fins al punt de provocar l'esfondrament d'uns règims, que repugnen pel seu propi país, però que aplicats als altres pobles creuen representen una defensa pels seus interessos de classe.

No hi ha dubte que avancem ràpidament vers el desenllaç de la dramàtica expectativa i que els esdeveniments es precipiten. La data del 1.º d'octubre, en què han d'aparèixer al públic aquestes ratlles, és la data que Hitler ha escollit com a termini de l'acceptació del seu famós memorandum. Ho assenyala en el parlament del dia 26, i en cas contrari diu, alliberarà als seus compatriotes de l'«opressió» de Benes.

Fins aquí la posició i propòsits del Führer. Passem ràpidament revista a la posició dels seus possibles adversaris.

Però el poble de txecoslovàquia ha reaccionat, el seu govern, nou govern nacional, ha posat el país en estat de defensa, mobilitzant un milió i mig d'homes.

El poble anglès comença a vibrar en contra de la política claudicant de l'equip governant. Els polítics de l'oposició i fins alguns dels mateixos conservadors, més identificats amb el prestigi i interès de l'Imperi, que amb els que representa Chamberlain, fan sentir i pesar la seva opinió i per fi el govern sembla ha canviat de trajectòria adoptant una fermesa, que aplicada fa tan sols uns mesos i fins uns setmanes abans, segurament podia evitar els perills indiscutibles del moment actual.

França i Rússia semblen disposades a fer honor als seus compromisos en cas de agressió per part d'Alemanya. Rumania i Iugoslàvia, hàbilment treballades per la diplomàcia, han notificat complirien els seus deures envers Txecoslovàquia, en cas de què aquesta es vegés atacada per Hungria.

El cercle a l'entorn del III Reich es va formalitzant i pel que atany a Polònia, la resposta de Praga a la seva actitud, resposta ajudada decisivament per l'enèrgica gestió de Moscou i fins i tot de Londres, sembla ha tingut benèfica influència respecte a la inadequada posició, que havien adoptat darrerament el poble i el govern polac.

En les circumstàncies exposades, el primer ministre britànic tramet un missatge personal a Hitler i Roosevelt fa una crida a les parts en litigi recomanant els mitjans pacífics de solució.

Malgrat el cinisme del dictador alemany i de la seva premsa, creiem que la crida del President dels Estats Units, farà reflexionar a l'home que té en les seves mans l'edevencidor immediat de Europa; però creiem més en l'efecte que pot produir en el seu ànim el comunicat del primer anglès, si com desitgem, fa conèixer clarament i definitiva, la decisió del poble i Govern Britànic de no prestar-se a noves claudicacions. En la seguretat de què enfront seu trobaria en bloc compacte a les forces de França, Rússia i Anglaterra, els països de la Petita Entesa i la condemna, almenys moral, de moment, de Nord Amèrica i la resta de les nacions, acceptades les altres parts del triangle famós, creiem que això farà reflexionar seriosament a Hitler i la guerra, de moment, s'evitaria. De què ho fos en definitiva, depèn de la forma en què es produeixin els governs i pobles dels països democràtics.

S. FIGUERAS